

תוכנית למידה חוצת תחומים כלי הערכה ותוצר אינטגרטיבי

התוצר הבין-תחומי (Integrative artifact)¹

- **מסכם את הלמידה הבין-תחומית ומשקף את מיזוג הרעיונות** והתובנות הבינתחומיות שצמחו במהלך הלמידה, בהתאם לנושא הבינתחומי ולמטרת הלמידה שהוגדרה.
- יכול להיות מסוגים שונים (תיאור תופעה, פתרון בעיה, המצאת מוצר ועוד)
- מעורר מוטיבציה, מעורבות, ויצירתיות מחשבתית.
- חשוב שהגדרתו תהיה **פתוחה וגמישה** מספיק כדי להביא למגוון כיווני חשיבה ופתרונות. השוואת התוצרים השונים מסייעת להעמיק בהבנת המטרה, הרעיונות התחומיים, והקשרים האפשריים ביניהם.
- התוצר חייב להיות **מעוגן ברעיונות התחומיים השונים** וחשוב שהתלמידים ידגימו זאת כחלק מהתוצר (גם אם התוצר אינו טקסטואלי, מיצג למשל, חשוב שילוו אותו בהסבר של הרציונל ותיאור הרעיונות התחומיים ששולבו).
- **פיתוח התוצר יכול להיעשות באופן הדרגתי, תוך כדי שלבי הלמידה**. באופן זה, התוצר מהווה פיגומים להבניית הידע הבינתחומי ומסייע לתלמידים לנהל את תהליך הלמידה ולשקף לעצמם את מצב הידע שלהם.

קריטריון ושאלות הערכה

בהירות המטרה :

- התוצר מבהיר מהי חשיבות הנושא הנדון.
- התוצר מסביר מהי תרומתה של גישה בינתחומית לחקר הנושא, ומדוע נכון לבחון אותו מכמה זוויות תחומיות.
- התוצר מבהיר אילו היבטים שונים של הנושא נבחנו בתוצר (מהן שאלות האינטגרציה).

עיגון תחומי

- התוצר מתבסס על הרעיונות שנלמדו בתחומי הדעת.
- התוצר מבטא הבנה טובה של הרעיונות התחומיים.

תרומת התחום לנושא העל

- הרעיונות התחומיים שנכללים בתוצר רלוונטיים לנושא הנדון.
- התוצר מדגים כיצד הרעיונות התחומיים תורמים להבנת ההיבטים השונים של נושא העל (שאלות האינטגרציה מקבלות מענה בכל אחד מהתחומים).

סינתזה

- הרעיונות התחומיים השונים משולבים לכדי אמירה הגיונית, משמעותית ויצירתית (במקום סיכום פשוט החוזר על הדברים).
- החיבור בין התחומים תורם להבנת נושא העל והיבטיו השונים (שאלות האינטגרציה מקבלות מענה)

¹ מבוסס על סקירת הספרות של קידרון: [פעילות למידה בינתחומית במערכת החינוך - סקירת ספרות עבור לשכת המדען הראשי והמזכירות הפדגוגית, משרד החינוך, אוקטובר 2019. מחבר: ד"ר עדי קידרון.](#)

מהם הפורמטים הרצויים לתוצר בינתחומי?

תלמידים יכולים לבטא את תובנותיהם הבינתחומיות באמצעים שונים. מעבר לטקסט כתוב, עומדים לרשות מעצבי הלמידה מגוון פורמטים לביטוי (איור, צילום, סרט, קומיקס, המחזה, שירה ועוד). אמנם תוצר טקסטואלי מאפשר הערכה שיטתית קלה יותר ונוח לניהול לוגיסטי, אולם תוצר יצירתי מביא למעורבות ומוטיבציה רבה יותר של התלמידים, בפרט בגילאים צעירים יותר, ותומך בסגנונות למידה שונים. חשוב לוודא כי התלמידים מנסחים באופן טקסטואלי את רעיונותיהם ואת הרציונל שבבסיס התוצר היצירתי. ראשית, הרציונל יכול להוות 'מגדלור' המכוון את התהליך היצירתי. בנוסף, הרציונל מקל על המנחה לזהות ולדון ברעיונות משותפים בין תוצרים שונים. לבסוף, ניסוח הרציונל מקל על הערכה שיטתית של האיכות הבינתחומית של התוצר היצירתי.

מה יהפוך משימה אינטגרטיבית למשימה טובה?

1. פתיחות או בחירה - משימה המאפשרת לתלמידים לבחור להתמקד בחלק מהחומר הנלמד או להעמיק בתחום מסוים. דיון בתוכן חדש תוך יישום של העקרונות שנלמדו ביחידה.
דוגמה:
2. יישום ידע על הווה או עתיד - משימה הדורשת לנתח מצב או תהליך בהווה או כזה הצפוי בעתיד בכלים ובמושגים ששימשו לניתוח מצב או תהליך בעבר מהווה ביצוע הבנה אינטגרטיבי טוב.
דוגמה: ניתוח היתרונות והחסרונות העתידיים של מהפכת המידע (או מהפכה עתידית אחרת) כתוצר של יחידה בנושא מהפכות.
3. חשיבה היפותטית - משימות הדורשות חשיבה היפותטית מנומקת עשויות להיות משימות הדורשות חשיבה מסדר גבוה וביצוע סינתזה של הידע הנלמד.
דוגמה: מה היה קורה אילו.. מה היתה אומרת דמות מסוימת.. על מצב מסוים בעולם?
4. משימה מושגית - יישום מושג או רעיון גדול.
דוגמה: דיון וגיבוש עמדה אישית סביב מושג או רעיון גדול בו עסקה היחידה